

Història de la Música (ó Història General de la Música)

INTRODUCCIÓ, DEFINICIÓ i OBJECTIUS

Aquesta assignatura apareix amb aquests dos títols, una en el bloc de matèries que s'iniciaran en el curs 2001-02 i l'altre en el Pla d'estudis complet. És de creure que es tracta de la mateixa assignatura ja que un títol tan obert com Història de la Música no pot ser sinó una Història General de la Música.

La naturalesa tan àmplia d'aquest enunciat fa que superi el que seria l'habitual praxis: restringir-se dins del tronc de la Música Clàssica i Contemporània per resseguir-ne les èpoques i estils en els que es distribueix la història d'aquesta música. Si bé és indubtable que aquests aprenentatges formen el tronc central de la matèria i són indispensables per a la formació bàsica de tot músic del nostre entorn, caldrà estar sempre molt amatent en mantenir tothora un enfocament més generós que inclogui el màxim d'estils, àmbits geogràfics i èpoques possibles.

Així, per un cantó tindriem que la definició de la matèria pot resultar planera: Recorregut cronològic de la Història de la Música per establir, acotar i definir cada època i estil, esmentant els corrents culturals i estilístics de cada període, per comparar i contrastar-los amb tota mena d'exemples, per aprofundir en les seves característiques primordials i per relacionar-los amb les altres disciplines artístiques i esdeveniments capdals de la Història de la Humanitat.

Per l'altre, caldria fugir de les restriccions etnocèntriques i completar aquesta definició fent-hi entrar totes les altres músiques que escapin del tronc central de la música clàssica i contemporània occidental, en un exercici de justícia per igualar en valoració inicial qualsevol manifestació musical i defugir de jerarquies estètiques que prioritzin un determinat estil, època i/o aspecte de la música sobre qualsevol altre.

CONTINGUTS o TEMARI

1. Establiment d'un marc de treball operatiu on ubicar tota manifestació musical, per èpoques, estils, àmbits geogràfics, raons funcionals i/o comercials... Cada música no ha de pertànyer necessàriament a una sola classificació sinó que molt sovint hi participarà en diverses:
 - 1.1. Clàssica (Orquestral, Vocal, Càmara, Òpera, Concert, Recital...)
 - 1.2. Tradicional (Ètnica, Festiva, Religiosa...)
 - 1.3. Jazz (Ragtime, Bebop, Free...)
 - 1.4. Pop-Rock i/o Comercial (Heavy, Tecno, Cantautors, Festivals...)
 - 1.5. Antiga (Medieval, Renaixentista...)
 - 1.6. Contemporània (Dodecafonisme, Minimalisme, Electroacústica, Midi...)

- 1.7. Tota mena de fusions: Jazz-Clàssic: Gershwin / Jazz-Popular: Tete Montoliu / Tradicional-Contemporani: Música actual per a cobla (des de Ruera a Moraleda) / Rock Simfònic: Mussorgsky-Emerson, Lake & Palmer
- 1.8. Versions...
2. Músiques no occidentals: Àfrica, Àsia, Amèrica pre-colombina...
Instruments i estils característics.
3. Història de la Música occidental
 - 3.1. Música de l'antiga Grècia i de Roma
 - 3.1.1. La màgia de la música
 - 3.1.2. Els modes, patrons d'informació musical
 - 3.2. Música Medieval
 - 3.2.1. El paper del Cristianisme
 - 3.2.2. El Cant Gregorià. Música i text. Els inicis de l'escriptura
 - 3.2.3. Inicis de la Polítonia i del Contrapunt
 - 3.2.4. Misteris, drames litúrgics...
 - 3.2.5. Joglars, ministrils, trovadors..
 - 3.2.6. L'Ars Nova
 - 3.2.7. El quattrocento. El contrapunt lliure
 - 3.3. Renaixement
 - 3.3.1. Ciència i Tècnica
 - 3.3.2. La Reforma Luterana i la Contrarreforma
 - 3.4. Barroc
 - 3.4.1. El simbolisme i la doctrina dels affetti
 - 3.4.2. Música i teatre o representació
 - 3.4.3. Els instruments: teclats, cordes, baix continu
 - 3.4.4. Cantates i corals
 - 3.5. Classicisme
 - 3.5.1. L'estil galant
 - 3.5.2. La sonata, la simfonia
 - 3.6. Romanticisme
 - 3.6.1. La llibertat de creació i el virtuosisme
 - 3.6.2. El lied. Música i text
 - 3.6.3. L'orquestra romàntica. El Poema simfònic
 - 3.6.4. L'òpera romàntica
 - 3.6.5. Els nacionalismes musicals
 - 3.7. Impressionisme
 - 3.7.1. El descobriment de les altres cultures

- 3.7.2. El color en la música
- 3.8. Segle XX
 - 3.8.1. Canvis en el valor tradicional dels paràmetres fonamentals del so (durada, altura i intensitat): ritmes trencats, pèrdua del tema o de la melodia principal, contrastos dinàmics...
 - 3.8.2. Canvis en les estructures compositives (la forma): L'atzar i la Música aleatòria. Música i matemàtiques
 - 3.8.3. Propostes de renovació: Simbolisme, Expressionisme, Dodecafonisme i la música serial, Neo-classicismes
 - 3.8.4. Noves tecnologies: Música elèctrica i electrònica. El Midi
 - 3.8.5. Músicals, Música per al teatre i per al cinema i la televisió
 - 3.8.6. Pluralisme d'estètiques: Minimalisme, constructivisme, noetonalitat, fusió...
 - 3.8.7. El Jazz
 - 3.8.8. El Pop-Rock

METODOLOGIA, PROCEDIMENTS i VALORS

Creiem que l'essència d'una assignatura titulada "Història General de la Música" ha de ser el màxim respecte per a cada forma possible de manifestació cultural sonora sense decantar-se estilísticament per a cap en concret sinó enaltint-les totes per igual.

És més una qüestió d'entendre perquè en cada lloc i en cada moment s'ha produït i cultivat més uns aspectes del món sonor que altres, i d'indagar-ne les causes social, racial, religiosa, d'índole tècnic... El coneixement sensorial i l'anàlisi tècnica de cada música ha d'anar proveïnt informació per apreciar-les i entendre-les millor.

Cal proveir l'alumnat dels períodes estilístics, dels noms propis i de les obres més primordials de la Història de la Música perquè esdevinguin inequívocs punts de referència on situar qualsevol altra nova música que coneguin. La comparació i el contrast són elements indispensables així com l'audició conscient i el posterior debat.

Es fomenta en tot moment el seguiment de la vida musical dels alumnes: assistència a concerts, coneixement d'esdeveniments d'actualitat...

És evident que posteriors assignatures que hi ha disseminades en tot el Pla d'estudis aprofundiran en cada un dels aspectes de la matèria que en aquesta assignatura solament té temps per plantejar i definir.

Com a annex n.8 s'inclou un article en el que s'intenta argumentar aquesta idea igualitària entre les músiques... No és sencer sinó un extracte.

AVALUACIÓ

En base als objectius i la metodologia ja exposats, l'avaluació, en qualsevol cas contínua, es concreta en dos nivells: un examen i un treball expositiu.

Dins la prova escrita han de conèixer-hi preguntes amb respostes curtes inequívokes, d'altres que precisin una breu explicació i d'altres que siguin camp obert a una exposició més àmplia que interrelacioni diverses parts de la matèria. Moltes de les preguntes vindran donades no només per un text escrit sinó per fragments d'audició.

El treball expositiu és la tria de qualsevol exemple musical per aprofundir-hi i extreure'n el màxim des dels més variats punts de vista i anàlisi possibles. I si és possible, de dos exemples força allunyats en el temps i l'espai per establir-ne relacions i contrastos.

BIBLIOGRAFIA

- BASSO, A.: Historia de la música (12 vol.). Turner Música. Madrid 1986
- BONASTRE, F.: Música y parámetros de especulación. Ed. Alpuerto, 1977
- COPLAND, A.: Cómo escuchar la música. Fondo de cultura económica. Madrid 1981
- DE CANDÉ, R. Diccionario de Música. Edicions 62. Barcelona, 1967
- FUBINI, E.: La estética musical del siglo XVIII a nuestros días. Barral Ed. BCN 1971
- GRAN ENCICLOPÈDIA DE LA MÚSICA. Enciclopèdia Catalana 1999
- ROBERTSON A./ STEVENS, D./ MARCO, T.: Historia General de la Música. Ed. Istmo. 1968
- SALAZAR, A.: Conceptos fundamentales en la Historia de la Música. Madrid: Alianza, 1988. "Alianza Música", 35
- SCHÖENBERG, A.: El estilo y la idea. Madrid. Ediciones Taurus
- SMITH BRINDLE, R.: La nova Música. Barcelona. Ed. Antoni Bosch, 1979
- SOLER, J.: La Música. 2 volums. Montesinos Editor. 1982
- STRAVINSKY, I.: Poètica Musical. Madrid. Alianza Música. 1981